

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *László Aladár*
Cím: *A mulató Budapest*

Forrás: *Pesti Hirlap*

Br 1923. 3. 11.

Osztályozás

Tárgy

491

Hely

Idő

'1923'

Személy

A mulató Budapest.

Tizenegy színház és nyolcvanhárom mozi tart naponta előadást. — Hetenként nyolcvanezer ember megy színházba. — Magyar darabok uralkodnak a műsort. — A háború még az állóhelyeket is elpusztította. — Naponta 65—70 ezer ember megy moziba. — Évente három milliárd koronát költenek színházra és mozira.

Alig néhány hete indult meg a Pesti Hirlap *nyolcnapos kalauza* és ezalatt máris nélkülözhetetlen kedvence lett a közönségnek. E sorok írója az elmúlt napokban számtalan emberrel találkozott, akik mindannyian tárcájukból vették elő ezt az elméleti összeállított tabellát, amikor egy színházi előadás kezdetének időpontja, egy-egy mozi műsora volt vitás előttük. Fél oldal mindössze a *Pesti Hirlap nyolcnapos kalauza*, fél oldalon összesűrítve minden, ami Budapesten szórakozást, mulatságot, látnivalót jelent. Ez a fél oldal táruskodik a magyar főváros clevenségéről, mozgalmas életéről. Szinte pulzusa ez ennek a városnak, lüktetése, tarka-barka kaleidoszkópja, amelynek színei érdekes következtetésekre, hihetetlen statisztikák összehasonlítására adnak alkalmat. Az apróbetűs sorok között sok mindent lehet olvasni. Egy nagyváros élete, kedélye, mosolya ez az vezetést és végigkalauzoljuk az olvasót a *mulató Budapest* bonyolult utvesztőjében. Ezuttal csupán a színházakkal és mozikkal akarunk foglalkozni.

Rossz gazdasági helyzet — sok mulatság.

Egy rövid pillantás elegendő erre a vasárnapi fél oldalra, hogy mindenki lássa, milyen sokfajta szórakozás és e célú szolgáló helyiség van Budapesten. Soha a boldog béke leg gondatlanabb éveiben sem volt ennyi színház, kabaré, tárc helyiség, hangverseny, mint most. Ebből azután igazán nem az következik, hogy jelenleg túlságosan dúskálódunk a jólétben, hanem ez a körülmény is világosan példázza azt a történelmi tény, hogy a népek mindig akkor keresték legmohóbban a mulatságot, amikor a lehető legrosszabbak voltak a viszonyok, amikor a legnehezebb volt a megélhetés. Nos, egy pillantást kell csak vetni a *Pesti Hirlap nyolcnapos kalauzra* és rögtön megállapíthatjuk, hogy Budapesten kétségbeejtő lehet a gazdasági helyzet, mert a szórakozóhelyek száma állandóan növekvőben van.

A színházak statisztikája.

nagyon figyelemreméltó. Jelenleg 11 színház van Budapesten. Közvetlenül a háború kitörése előtt csupán hat színházzal dicsekedhetett a főváros. Tizenegy színházban hetenként nyolcvanhat előadás van, a legtöbb a *Vigszínházban*, ahol nemcsak vasárnap, hanem szombaton is két előadás tartanak, a legkevesebb az *Operaházban*, ahol vasárnap délután és hétfőn este nem tartanak előadást. Legnagyobb befogadóképességű színházunk a *Városi Színház*, ennek nézőterén 2600 hely van, míg a legkisebb a *Belvárosi Színház*, amelynek nézőterén csupán 458 ülőhely van. Legdrágább színházunk az *Operaház*, ahol egy jegy átlagos ára 682 korona, a legolcsóbb színház a *Városi Színház*, ahol csupán 173 korona az átlagos helyár. Színházaink férőhelyeiről és telt házaiknak bevételeiről az alábbi kimutatást állítottuk össze:

	Férőhely	Telt ház estenként
M. kir. Operaház . . .	1100 személy	750.000 kor.
Nemzeti Színház . . .	1300 "	500.000 "
Vigszínház . . .	1500 "	650.000 "
Magyar Színház . . .	1080 "	450.000 "
Király Színház . . .	1380 "	600.000 "
Renaissance-Színház . .	340 "	540.000 "
Fővárosi Operettszínház .	1200 "	600.000 "
Városi Színház . . .	2600 "	450.000 "
Belvárosi Színház . . .	458 "	250.000 "
Blaža Színház . . .	586 "	310.000 "
Várszínház . . .	536 "	136.000 "
Összesen	12680 személy	5.236.000 kor.

Mennyit költenek Budapesten színházra?

Ezek szerint estenként, ha minden színház utolsó helyig megtelne 12.680 ember menne színházba, ami estenként ötmillió kettőszázharminchatezer korona bevételt jelentene Budapest összes színházainak. Természetes, hogy a színházi konjunktúra ellenére sem telnek meg naponta a színházak és így átlagosan husz százalékot vonhatunk le ugy a férőhelyek számából, mint az összbevételből. Hetenként a színházak kilenc délutáni előadását is számítva, hozzávetőleg *nyolcvannyolcvanhatézer ember látogatja*

Budapesten Thalia templomait. Ez a nagy csapat ember hetenként harminc-harminckétféle millió koronát fizet színházjegyekért. Ez pedig még a mai viszonyok között is jelentékeny sümma. Ha a *Pesti Hirlap* múlt heti *nyolcnapos kalauzát* böngészgetjük, akkor örömmel állapíthatjuk meg, hogy a benne felüntetett 86 színházi előadásban 46 esetben hazai szerző művét játsszák, ami figyelemreméltó körülmény, mert bizony voltak idők, amikor a közönséget magyar író színdarabjához nehezen lehetett a színházba csalogatni. Ma nagyjából magyar darabokat játsza-

nak színházaink, ami az irodalmunk fejlődésén kívül, gazdasági szempontból is fontos körülmény, mert így hetenként körülbelül egymillió ötszáz ezer korona szerzői tiszteletdíjat kapnak a magyar írók és ezzel megakadályozzák, hogy ez az összeg külföldre, idegen nemzetségi írók zsebébe vándoroljon. Ilyenformán *évenként hatvanmillió korona marad itthon!*

Miért nincs állóhely a Nemzetiben?

Diákkorunk kedves emlékei közé tartozik az állóhely, ahonnan kissé kényelmetlenül ugyan, de olcsó pénzért nézhettük meg az összes darabokat. A színházak igazgatói szerették az állóhely közönségét, mert azoknak minden tetszett, mindenért lelkesedtek s ugyancsak kitétek magukért, mikor tapsolni kellett. Egy ügyesebb statisztikusnak engedem át a lélekemelő feladatot, hogy kiszámítsa, vajon hány híres primadonna és színész köszönhetette érvényesülését és népszerűségét az állóhely közönség vörösré tapsolt tenyereinek? A régi Népszínház emlékezetes primadonna harcaiban nem egyszer döntő szerepe volt az állóhely publikumnak, amely nagy befolyással volt az *ütközet kimenetelére*. A közelmúltban nagy népszerűségnek örvendtek a Nemzeti Színház és Vigszínház állóhelyei. Az előbbi azonban érthetetlen okból megszüntette ugy a földszinti, mint a karzati állóhelyeit és jelenleg csupán a Vigszínház dicsekedhetik állóhely-publikummal.

A Nemzeti Színház földszinti állóhelyeinek helyén most két sor szék van, az ugynevezett A. és B. sorok ezek, amelyekben egy jegy hatvan korona. A harmadikemeleti állóhelyből pedig karzati ülőhely lett. A Nemzeti Színházban érdeklődésünkre kijelentették, hogy az állóhelyek közönsége teljesen eltűnt, ami egyrészt a háborús konjunktúrával magyaráz-

(Old:

ható, másrészt az emberek sokkal idegesebbek lettek, minthogy állva végig tudnának nézni egy előadást. Egyik főoka pedig az állóhely megszűntetésének az, hogy az a közönségréteg, amely színházba vágyik, de az ülőhelyeket nem tudja megfizetni, állóhelyre nem megy, mert szégyenli magát. Hivatkoztam a Vigszínház állóhelyére, mire kijelentették, hogy ott is már régen székeket tettek volna arra a helyre, de az oszlopok miatt ez nem lehetséges.

Budapesten 91 mozi van.

Jelenleg a legnépszerűbb mulatság kétségkívül a mozi, amelyből Budapest kilencvenegy darabbal dicsekedhetik. Nem nagy szám ez, hiszen csak New-yorkban 3500 mozi van és így Budapest igazán nem a mozik városa, ahogy sokan hiszik. Csonka-Magyarországon összesen 367 mozgóképszínház van és így ezen a téren csupán a kilencedik helyen állunk Európa államai sorában, de vigasztaljon bennünket az a tudat, hogy az óriási Kína csak 12 mozit mondhat magáénak. Budapest 91 filmszínháza közül jelenleg 83 játszik, a fennmaradó 8 mozi pedig csak nyáron tart előadást. Mozik dolgában Budapest kerületei közül a III. kerület hasonlít leginkább Kínához, mert itt mindössze két mozi van, viszont Amerika a VII. kerület, ahol 25 mozi versenyez a közönség kegyéért. A főváros télen játszó 83 mozijában 31.333 férőhely van. Legnagyobb filmszínházunk a Corvin-Színház, amely 1400 személyt képes befogadni; legkisebb a kilencedik kerületi Ferenc-mozi, ahol csak 185 néző számára van hely.

Hetenként félmillió ember megy moziba.

A mozik legnagyobb része hétköznapon három előadást tart, de van olyan is, amelyik naponta négyszer ismétli meg műsorát. Átlag csak három előadást számítunk és ha azt vesszük alapul, hogy a férőhelyek harminc százaléka minden előadáson üresen marad, úgy láthatjuk, hogy *Budapesten hétköznaponként 65—70 ezer ember megy moziba. Vasárnap pedig, amikor a mozik mind, kivétel nélkül 4—5 előadást tartanak és amikor az üresen maradt helyek százaléka is jóval kisebb, mint hétköznapokon, 100—110 ezerre tehető a mozilátogatók száma.* A mozikban hetenként félmillió ember felejtí a mindennapi élet gondjait.

Az ugynevezett első hetes nagy mozik átlaghelyára 190—210 korona, a közepes moziké 160—180 korona, a kis mozik átlag helyárai pedig 90—120 korona között váltakoznak. A magyar fővárosban naponta *nyolc-kilenc millió koronát költenek mozijegyre, vasárnap pedig tizenkét-tizenhárom millió koronára tehető az az összeg, amit a közönség mozira költ.* Hetenként hatvan-hetven millióra becsülhető összeg folyik be Budapest összes filmszínházainak pénztáraihoz. Ahogy pedig a színházaknál örömmel állapítottuk meg, hogy a színrekerülő darabok legnagyobb-része magyar termés, úgy ezuttal szomorú szívvel kell bevallanunk, hogy a magyar mozikban a legrikább esetben kerül színre magyar film és így a magyar közönség milliói idegen filmgyárosok kasszáit bizlalják.

Milliárdokat költenek színházra és mozira.

A nyári hónapokban a színházak nem tartanak előadást, a mozik egy része becsukja kapuit, de annál látogatottabbak a nyári szabad-mozik. Ezeket a hónapokat leszámítva, évenként 3200—3500 színházi előadást és 70.000 mozil előadást tartanak Budapesten. Színházba évenként három, moziba husz millió ember megy. Ez a hatalmas tömeg egy esztendőben hozzávetőleg három, három és fél milliárd koronát költ színház- és mozijegyre.

Azt hisszük, hogy nem volt egészen érdektelen e számokat itt összeállítani, mert csak hű képét adják a mai szórakozást kereső magyar fővárosnak. Legközelebb újabb színekkel szolgálunk a mulató Budapesti tarka képéhez.

László Aladár.